

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT574010051004670211 Luminor Bank AS, banko kodas 40100.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai

2019-03-14 Nr. (1.6E) 27-229
Į 2019-03-05 Nr. (19.3-19)3-292

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, išnagrinėjusi Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIP-1651(2)“ projektą (toliau – Projektas), teikia teisinę išvadą.

Projektu siūloma nepritarti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIIP-1651(2) (toliau – Įstatymo projektas) dėl Projekte nurodytų priežasčių. Įvertinus jas, teikiame šiuos pastebėjimus:

1. Iš esmės pritariant Projekto 1 punkto esminei išvadai, kad teikiamu Įstatymo projektu siūlomas teisinis reguliavimas apribotų šilumos vartotojų teisę ir galimybę pagal esamą namo šilumos sistemą pasirinkti jiems priimtiniausią aprūpinimo karštu vandeniu būdą, kartu siūlytume šioje Projekto pastraipoje pažymėti ir kitą siūlomo teisinio reguliavimo neigiamą aspektą, tai yra, kad Įstatymo projekte siūloma iš galiojančio Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo išbraukti 3 straipsnio 3 dalį, kurioje nustatyta: „3. Karšto vandens ruošimas ir tiekimas grindžiami konkurencija vartotojams pasirenkant karšto vandens tiekėją ar apsirūpinimo karštu vandeniu būdą. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija ir savivaldybių institucijos numato priemonės konkurencijai karšto vandens ūkyje skatinti ir užtikrina jų įgyvendinimą.“

Pažymėtina tai, kad Lietuvos Respublikos Konstitucijos 46 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad įstatymas draudžia monopolizuoti gamybą ir rinką, saugo sąžiningos konkurencijos laisvę. Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad viešojo administravimo subjektai, įgyvendindami pavestus uždavinius, susijusius su ūkinės veiklos reguliavimu Lietuvos Respublikoje, privalo užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą pažymėjo, kad sąžiningos konkurencijos apsauga yra pagrindinis būdas užtikrinti asmens ir visuomenės interesų darną reguliuojant ūkinę veiklą, sukurti ūkio, kaip sistemos, savireguliaciją, skatinančią optimaliai paskirstyti ekonominius išteklius, veiksmingai juos panaudoti, didinti ekonominį augimą ir kelti vartotojų gerovę; nuostata, kad įstatymas saugo sąžiningos konkurencijos laisvę, reiškia *įpareigojimą įstatymų leidėjui įstatymais nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kad nebūtų monopolizuojama gamyba ir rinka, būtų užtikrinta sąžiningos konkurencijos laisvė* ir būtų numatytos priemonės ir būdai jai apsaugoti; konstitucinė sąžiningos konkurencijos apsaugos garantija suponuoja draudimą ūkinę veiklą reguliuojančioms valstybės valdžios, savivaldybių institucijoms priimti sprendimus, kuriais yra ar gali būti iškreipiama sąžininga konkurencija, ir įpareigoja valstybės valdžios, savivaldybių institucijas

teisinėmis priemonėmis užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2008 m. kovo 5 d., 2009 m. kovo 2 d., 2009 m. balandžio 29 d., 2015 m. sausio 15 d., 2015 m. kovo 5 d. nutarimai).

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad siūlomo įstatymo projekto nuostatos galimai apribotų ne tik vartotojų teisę pasirinkti jiems priimtinausią apsirūpinimo karštu vandeniu būdą (o tai galimai prieštarautų Lietuvos Respublikos Konstitucijos 46 straipsnio 5 dalies nuostatai, kad valstybė gina vartotojo interesus; Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatai, pagal kurią vartotojai turi teisę savo nuožiūra įsigyti ir naudoti prekes ir paslaugas (pasirinkti pardavėją, paslaugų teikėją), bet, kaip jau minėta, galimai pažeistų ir Lietuvos Respublikos teisės sistemos saugomą sąžiningos konkurencijos laisvę.

2. Atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų tikslas – nustatyti teisės normas (visuotinai privalomas taisyklės), siekiant sureguliuoti atitinkamus visuomeninius santykius. Atsižvelgiant į tai, Projekte dėstomos formuluotės „projekte siekiama išspęsti *klausimą*“, „minėto *klausimo* reglamentavimas“ keistini formuluotėmis „projekte siekiama reguliuoti (atitinkamus) teisinius santykius“, „minėtų visuomeninių santykių teisinis reguliavimas“; formuluotė „Įstatymo dalykas“ keistina formuluote „Įstatymo reguliavimo dalykas“.

3. Tikslintina Projekto 3 punkto formuluotė, pagal kurią būtų galima aiškiai suprasti, kad Įstatymo projekte siekiamas sureguliuoti teisinius santykius dėl vartotojų aprūpinimo geriamuoju vandeniu karštam vandeniui ruošti, nustatant, kad vartotojai atsiskaito ne už galutinį produktą – karštą vandenį, o už kiekvieną produktą, skirtą karštam vandeniui ruošti, atskirai, tai yra, už šilumą karštam vandeniui ruošti atsiskaito su šilumos tiekėju, o už geriamąjį vandenį – su geriamojo vandens tiekėju, Lietuvos Respublikos Vyriausybė siūlė sureguliuoti Projekte nurodytame įstatymo Nr. X-764 pakeitimo projekte, kurį Vyriausybė nutarimu pateikė Lietuvos Respublikos Seimui svarstyti. Tačiau Lietuvos Respublikos Seimo 2018 m. gruodžio 20 d. priimtame Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo Nr. X-764 2, 3, 6, 9, 10, 12, 16, 20, 21, 22, 23, 32, 33, 34, 35, 38 straipsnių ir dešimtojo skirsnio pavadinimo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 34-1, 35-1 straipsniais ir priedu įstatyme Nr. XIII-1892, kuris įsigalios 2019 m. gegužės 2 d., Lietuvos Respublikos Vyriausybės siūlytų nuostatų nebeliko.

Teisingumo ministras

Elvinas Jankevičius

VALSTYBINĖ VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBA

Biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 25, 01402 Vilnius, tel. (8 5) 262 6751, faks. (8 5) 279 1466, el. p. tarnyba@vvtat.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188770044.

Lietuvos Respublikos energetikos
ministerijai
El. p. info@enmin.lt

2019-03-12 Nr. 4E-259

DĖL TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMO

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba per Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos (TAIS) Projektų registravimo posistemę gavo derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1651(2)“ projektą Nr. 19-2320 (toliau – Projektas).

Informuojame, kad Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 12 straipsnio 1 dalies 4 punktu, pagal kompetenciją įvertinusi minėtą teisės akto projektą, pritaria jame siūlomai Lietuvos Respublikos Vyriausybės išvadai ir argumentams. Atsižvelgdami į Projekte dėstomą argumentaciją dėl nepritarimo Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1651(2) (toliau – Įstatymo projektas) nuostatoms, siūlytume Projekto 1 punkte taip pat atkreipti dėmesį, kad pagal Įstatymo projekto aiškinamajame rašte pateiktą informaciją šiuo metu karšto vandens tiekėjas yra daugumoje daugiabučių namų, todėl Įstatymo projektu siūlomas nustatyti teisinis reglamentavimas būtų aktualus daugeliui karšto vandens vartotojų daugiabučiuose namuose ir pakeistų jiems apsirūpinimo karštu vandeniu būdą.

Pagarbiai

Direktorė

Neringa Ulbaitė

Rita Kuštan, tel. (8 5) 250 3891, el. p. rita.kustan@vvtat.lt

VALSTYBINĖ KAINŲ IR ENERGETIKOS KONTROLĖS KOMISIJA

Biudžetinė įstaiga, Verkių 25C-1, LT-08223 Vilnius, tel. (8 5) 213 5166, faks. (8 5) 213 5270, el. p. rastine@regula.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188706554

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai

2019-03-19 Nr. R2-(TTA)- 634
Į 2019-03-05 Nr. (19.3-19)3-292

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠILUMOS ŪKIO ĮSTATYMO NR. IX-1565 2 IR 15 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIIP-1651(2)“ PROJEKTO DERINIMO

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (toliau – Komisija) gavo Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos 2019 m. kovo 5 d. raštu Nr. (19.3-19)3-292 pateiktą derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1651(2)“ projektą (toliau – Projektas).

Informuojame, kad Komisija Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIIIP-1651(2) pastabas pateikė 2019 m. sausio 29 d. raštu Nr. R2-(TTA)-250 „Dėl pasiūlymų Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui“. Įvertinę Komisijos Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIIIP-1651(2) pateiktas pastabas ir išanalizavę Projektą informuojame, kad Komisija pastabų Projektui neturi.

PRIDEDAMA. 8 lapai.

Komisijos pirmininko pavaduotojas,
laikinais vykdantis Komisijos pirmininko funkcijas

Jonas Makauskas

A. Prokopjeva, tel. (8 5) 239 7821, el. p. aleksandra.prokopjeva@regula.lt

VALSTYBINĖ KAINŲ IR ENERGETIKOS KONTROLĖS KOMISIJA

Biudžetinė įstaiga, Verkių g. 25 C, LT-08223 Vilnius, tel. (8 5) 213 5166, faks. (8 5) 213 5270, el. p. rastine@regula.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188706554

Lietuvos Respublikos Seimo
Ekonomikos ir darnios plėtros komisijai

2019-01-29 Nr. R2-(TTA)- 250

DĖL PASIŪLYMŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠILUMOS ŪKIO ĮSTATYMO NR. IX-1565 2 IR 15 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTUI

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (toliau – Komisija), išanalizavusi Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Projektas), pritaria Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Teisės departamento pateiktai išvadai ir teikia pastabas ir pasiūlymus Projektui.

1. Projekto aiškinamajame rašte nurodoma, kad įgyvendinus Projektu siūlomą reguliavimą „*šalies mastu kasmet būtų sutaupyta maždaug 6.7 mln. Eur. karšto vandens vartotojų išlaidų*“. Atkreiptinas dėmesys, kad 6.7 mln. Eur suma apskaičiuota metinę karšto vandens realizaciją padauginus iš karšto vandens kainos pastoviosios dedamosios, t. y. Projekto rengėjai daro prielaidą, kad įgyvendinus siūlomus pakeitimus nebus patiriamos karšto vandens kainos pastoviojoje dedamojoje įtrauktos sąnaudos, o vartotojai mokės tik kintamąją karšto vandens kainos dedamąją. Atkreipiame dėmesį, kad aukščiau nurodyta Projekto rengėjų prielaida nepagrįsta. Tuo atveju, jei, įgyvendinus Projektą, vartotojai pirs karštą vandenį ne kaip galutinį produktą (t. y. vartotojai nemokės karšto vandens kainos), bet atskirai įsigis šilumą karštam vandeniui ruošti ir geriamąjį vandenį karštam vandeniui ruošti, atitinkamai vartotojai mokės šilumos kainą, kuri susideda iš pastoviosios dedamosios ir kintamosios dedamosios, už įsigytą šilumos kiekį ir geriamojo vandens kainą už įsigytą geriamojo vandens kiekį. Darytina išvada, kad Projekto aiškinamajame rašte pateikti skaičiavimai dėl sumos, kurią sutaupys vartotojai, jei neliks karšto vandens kainos, neatitinka tikrovės ir paremti klaidinančiomis prielaidomis, kadangi atsisakius karšto vandens tiekimo veiklos vartotojai už gautą karštą vandenį mokės ne tik karšto vandens kainos kintamąją dedamąją. Taip pat atkreipiame dėmesį, kad nustatant karšto vandens kainą įvertinamos pastoviosios sąnaudos susidaro iš būtinųjų tiesioginių, netiesioginių ir karšto vandens tiekimo veiklai priskirtų bendrosios veiklos sąnaudų. Nelikus karšto vandens kainos, šilumos tiekėjas, kuris yra ir karšto vandens tiekėjas, nepasidengs būtinųjų netiesioginių ir karšto vandens tiekimo veiklai priskirtų bendrosios veiklos sąnaudų, todėl jos turėtų būti padengiamos per šilumos kainą vartotojams. Taigi, ūkio subjektų sąnaudos bus patiriamos ir toliau, ir turės būti padengiamos per kitas kainų dedamąsias. Įvertina tai, siūlome tikslinti Projekto aiškinamajame rašte nurodytus skaičiavimus.

2. Projektu siūloma pripažinti netekusiu galios Šilumos ūkio įstatymo 2 straipsnio 2 dalį, t. y. atsisakyti „apsirūpinimo karštu vandeniu būdo“ sąvokos. Atkreiptinas dėmesys, kad Projekte vartojama „apsirūpinimo karštu vandeniu“ sąvoka, tačiau iš projekto nuostatų nėra aišku, kas yra apsirūpinimo karštu vandeniu objektas ir koks apsirūpinimo karštu vandeniu veiklos santykis su karšto vandens tiekimo veikla. Siekdami teisinio aiškumo bei vengdami skirtingų „apsirūpinimo karštu vandeniu“ veiklos sąvokos interpretacijų, siūlome Projekte apibrėžti „apsirūpinimo karštu vandeniu“ sąvoką.

3. Projekto 2 straipsniu siūloma papildyti Šilumos ūkio įstatymo 2 straipsnį 9 dalimi apibrėžiant „Karšto vandens perdavimo tinklo“ sąvoką. Šią sąvoką siūloma apibrėžti taip: „*Karšto*

vandens perdavimo tinklas – karšto vandens tiekėjo valdoma sujungtų vamzdinių sistema, skirta karštam vandeniui perduoti nuo jo ruošimo vietos iki vartotojų.“ Projekto 3 straipsniu siūloma pakeisti 2 straipsnio 11 dalį ir ją išdėstyti taip: „*Karšto vandens tiekėjas – asmuo, valdantis karšto vandens perdavimo tinklą ir tiekiantis karštą vandenį vartotojams pagal pirkimo-pardavimo sutartį*“.

Vertinant aiškinamajame rašte Projekto rengėjų pateiktus paaiškinimus dėl „karšto vandens tiekimo“ sąvokos, matyti, kad Projekto rengėjų tikslas yra išvengti šiuo metu Šilumos ūkio įstatyme įtvirtintos „centralizuotai paruošto karšto vandens tiekimo“ sąvokos interpretacijų, kadangi karštas vanduo gali būti ruošiamas už daugiabučio namo ribų, pavyzdžiui, katilinėje ar grupinėje boilerinėje, arba daugiabučio namo šilumos punkte, t. y. centralizuotai ruošiamas namo butų atžvilgiu. Projekto rengėjų vertinimu, realiai karšto vandens tiekimą turėtume tik pirmuoju atveju, tačiau ne antruoju. Aiškinamajame rašte nurodyta, kad pataisos nustato 2 būtinas sąlygas, kurioms esant, konstatuojamas karšto vandens tiekimas, būtent: 1) karštas vanduo turi būti paruoštas vartotojams nuosavybės teise nepriklausančiais įrenginiais ir 2) paruoštas karštas vanduo turi būti iš jo ruošimo vietos perduotas vartotojams karšto vandens tiekėjo valdomu karšto vandens perdavimo tinklu.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Projekto rengėjai „karšto vandens perdavimo tinklo“ sąvoka siekia apibrėžti situacijas, kai karštas vanduo yra ruošiamas už daugiabučio namo ribų, t. y. katilinėje ar grupinėje boilerinėje ar kt. ir kaip būtinas sąlygas išskiria karšto vandens paruošimą ne vartotojams nuosavybės teise priklausančiais įrenginiais bei paruošto karšto vandens perdavimą nuo jo ruošimo vietos vartotojams karšto vandens tiekėjo valdomu karšto vandens perdavimo tinklu.

Tačiau atkreiptinas dėmesys, kad, vertinant siūlomą „karšto vandens perdavimo tinklo“ sąvoką ir „karšto vandens tiekėjo“ sąvoką, matyti, kad į šią sąvoką patektų daugiabučio namo karšto vandens tiekimo sistema, esanti už šilumos punkto ir įrengta iki kiekvieno iš butų karšto vandens ėmimo vietos, kadangi siūlomoje karšto vandens perdavimo tinklo sąvokoje nurodoma, kad karštas vanduo perduodamas „*nuo jo ruošimo vietos iki vartotojų*“ ir karšto vandens tiekėjas taptų daugiabučio namo karšto vandens tiekimo sistemos nuo šilumos punkto iki kiekvieno iš butų karšto vandens ėmimo vietos valdytoju.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 4.75 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad bendrosios dalinės nuosavybės teisės objektas valdomas, juo naudojamas ir disponuojama bendraturčių sutarimu.

Lietuvos Respublikos daugiabučių gyvenamųjų namų ir kitos paskirties pastatų savininkų bendrijų įstatymo 2 straipsnio 4 dalyje įtvirtinta, kad bendrosios dalinės nuosavybės teisės objektai – pastato bendrojo naudojimo patalpos, pagrindinės pastato konstrukcijos, bendrojo naudojimo mechaninė, elektros, sanitarinė techninė ir kita įranga, taip pat kitas turtas, priklausantis daugiabučių gyvenamųjų namų ar kitos paskirties pastatų savininkams bendrosios dalinės nuosavybės teise. Vadovaujantis šio įstatymo 2 straipsnio 15 dalies 2 punktu, pastato bendrojo naudojimo objektams priskiriamos bendrosios pastato inžinerinės sistemos – pastato bendrojo naudojimo mechaninė, elektros, dujų, šilumos, sanitarinės technikos ir kita įranga (įskaitant pastato elektros skydinę, šilumos punktą, šildymo ir karšto vandens sistemos vamzdinius ir radiatorius, vandentiekio ir kanalizacijos vamzdinius, rankšluosčių džiovintuvus).

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad pastato šildymo ir karšto vandens sistema priklauso pastato bendraturčiams bendrosios dalinės nuosavybės teise ir jie yra šios sistemos, kaip bendrosios dalinės nuosavybės teise jiems priklausančio objekto, valdytojai.

Šilumos ūkio įstatymo 2 straipsnio 24 dalyje įtvirtinta „pastato šildymo ir karšto vandens sistemos“ sąvoka: pastato šildymo ir karšto vandens sistema – pastate įrengtas techninių priemonių kompleksas, skirtas į pastatą perduoti arba pastate gaminamai šilumai ir (ar) karštam vandeniui į patalpas pristatyti. Pagal minėto straipsnio 44 dalį, šilumos punktas – prie šilumos įvado prijungtas pastato šildymo ir karšto vandens sistemos įrenginys, su šilumnešiu gaunamą šilumą transformuojantis pristatymui į pastato šildymo prietaisus. Daugiabučio namo šilumos punkto įrenginiai, būtini namo tinkamam eksploatavimui ir naudojimui, yra neatskiriama namo dalis ir šio

namo butų ir patalpų savininkų bendroji dalinė nuosavybė, kurią draudžiama perduoti tretiesiems asmenims (kurie nėra šio namo butų ir patalpų savininkai). Nuo tiekėjo tinklų ji atibojama pastato įvadu. Pagal Šilumos ūkio įstatymo 24 straipsnio 1 dalį daugiabučio namo butų ir patalpų savininkai šilumos punkto įrenginius valdo, naudoja ir jais disponuoja bendrosios nuosavybės teise.

Šilumos ūkio įstatymo 32 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad, be kita ko, į šilumos ar karšto vandens kainas negali būti įtraukiamos jokios sąnaudos, susijusios su pastatų vidaus šildymo (įskaitant ir šilumos punktus) ir karšto vandens sistemomis.

Be to, vadovaujantis Šilumos ūkio įstatymo 20 straipsnio 2 dalimi, pastato šildymo ir karšto vandens sistemos prižiūrėtoju (eksploatuotoju) negali būti šilumos tiekėjas, tiekiantis šilumą tam namui, išskyrus minėto straipsnio 4 dalyje numatytas išimtis, o praktikoje daugeliu atvejų šilumos tiekėjas ir yra karšto vandens tiekėjas, todėl susidarytų situacija, kai subjekto, kuriam vienoje iš jo vykdomų veiklų, t. y. šilumos tiekimo veikloje, draudžiama vykdyti šildymo ir karšto vandens sistemos priežiūrą, perimtų daugiabučio namo karšto vandens sistemos valdymą.

Vertinant aukščiau išdėstytą šiuo metu galiojantį Šilumos ūkio įstatyme ir kituose teisės aktuose įtvirtintą teisinį reglamentavimą, nėra aišku, kokių teisiniu pagrindu karšto vandens tiekėjas tampa daugiabučio namo šilumos punkto ir karšto vandens tiekimo sistemos valdytoju. Taip pat nėra aišku, kokias funkcijas apima sąvoka „valdymas“ siūlomų pakeitimų kontekste, kokias pareigas karšto vandens tiekėjas tokiu atveju turi kaip šios sistemos valdytojas, kaip ir kokiomis lėšomis turi įgyvendinti šias pareigas. Taip pat kyla grėsmė pažeisti Šilumos ūkio įstatymo 20 straipsnio 2 dalies nuostatos įtvirtinimo tikslus.

Nepritartina Projekto aiškinamajame rašte rengėjų išdėstytai pozicijai, kad karšto vandens tiekėjas privalo turėti teisę valdyti ir naudoti karšto vandens ruošimo ir jo paskirstymo įrenginius daugiabučio namo šilumos punkte, nes pastato šildymo ir karšto vandens tiekimo sistemos prižiūrėtojo funkcijos dubliuojasi su karšto vandens tiekėjo funkcijomis. Vadovaujantis šiuo metu galiojančiu teisiniu reglamentavimu, už karšto vandens temperatūros reguliavimą, karšto vandens sistemos elementų priežiūrą ir remontą yra atsakingas pastato šildymo ir karšto vandens sistemos prižiūrėtojas, o ne karšto vandens tiekėjas. Perkėlus šias pareigas karšto vandens tiekėjui, finansinė našta karšto vandens vartotojams nesumažėtų, kadangi karšto vandens tiekėjas kaip ir pastato šildymo ir karšto vandens sistemų prižiūrėtojas patirtų sąnaudas šioms funkcijoms vykdyti. Be to, Projekto rengėjai vėliau aiškinamajame rašte dėsto kardinaliai priešingą poziciją: *„Tačiau ši butų savininkų nuosavybė kartu su už šilumos punkto ribų įrengtais karšto vandens paskirstymo vamzdynais, patiems savininkams nieko nenusprendus ir remiantis vien tik įstatymo norma – 15 str. 2 dalimi, yra perduodama trečiajam asmeniui – karšto vandens tiekėjui - valdyti ir naudoti be savininkų sutikimo. Ar galima įstatymu suteikti teisę kokiam nors juridiniam asmeniui naudotis šeimos automobiliu be šeimos narių sutikimo?“. Tai reiškia, kad nors Projekto rengėjai nepritaria, kad karšto vandens tiekėjui turėtų būti perduota valdyti pastato karšto vandens sistema ir šilumos punktas, Projekte įtvirtinamu pasiūlymu karšto vandens tiekėjui perduodami valdyti ir naudoti karšto vandens ruošimo ir jo paskirstymo įrenginiai daugiabučio namo šilumos punkte.*

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūlytina tobulinti Projektu siūlomų sąvokų „karšto vandens perdavimo tinklas“ ir „karšto vandens tiekėjas“ apibrėžtį, Projekto aiškinamajame rašte išdėstytus argumentus bei vertinti tiesiogiai susijusių Šilumos ūkio įstatymo ir kitų teisės aktų nuostatų keitimo poreikį.

4. Projekto 1 straipsniu siūloma pakeisti Šilumos ūkio įstatymo 2 straipsnio 12 dalį ir nurodyti, kad: *„Karšto vandens tiekimas – karšto vandens ruošimas vartotojams nuosavybės teise nepriklausančiais įrenginiais, jo pristatymas ir pardavimas vartotojams“.*

Kaip yra žinoma, didžiąja dauguma atvejų karštas vanduo ruošiamas pastato šilumos punkte. Vertinant aukščiau išdėstytą šiuo metu galiojantį teisinį reglamentavimą, šilumos punktas nuosavybės teise privalo priklausyti pastatų bendraturčiams, tačiau praktikoje pasitaiko nemažai atvejų, kai daugiabučių namų butų (patalpų) savininkai nėra perėmę šilumos punkto nuosavybės, todėl atkreiptinas dėmesys, kad pagal siūlomą nuostatą bus laikoma, kad karšto vandens tiekimas karšto vandens tiekėjo yra vykdomas ir kai karštas vanduo yra ruošiamas šilumos punkte, nepaisant to, kad siūlomos nuostatos tikslas yra atriboti atvejus, kai karštas vanduo ruošiamas už pastato ribų

ir vamzdynais tiekiamas iki pastato, t. y. tikslas nebus pasiektas. Siūlytina svarstyti galimybę tobulinti siūlomą nuostatą.

5. Projekte nelieta nuostatų, numatančių, kaip nustatomas geriamojo vandens kiekis karštam vandeniui ruošti. Atitinkamai, lieka neaišku, kaip tarpusavyje turėtų atsiskaityti karšto vandens tiekėjas ir geriamojo vandens tiekėjas bei kaip turėtų būti nustatomi nepaskirstytas šilumos ir geriamojo vandens kiekiai. Siūlome tikslinti Projektą šiuo aspektu.

6. Projekte nelieta nuostatų, numatančių, kaip turi būti nustatomas vartotojo suvartotas karšto vandens kiekis, kai karšto vandens tiekėjas ar geriamojo vandens tiekėjas neįrengia apskaitos prietaisų arba jie sugedę. Siekdami užtikrinti teisinį aiškumą, siūlome numatyti, kaip apskaičiuojamas vartotojų suvartotas karšto vandens kiekis, kai vartotojo bute karšto vandens apskaitos prietaiso nėra arba jis sugedęs (numatyti, kad, esant aukščiau aprašytiems atvejams, suvartoto karšto vandens kiekis nustatomas pagal Komisijos patvirtintas normas).

7. Projektu keičiamo įstatymo 15 straipsnio 2 dalimi įtvirtinama pareiga geriamojo vandens tiekėjui įrengti, prižiūrėti atsiskaitomųjų geriamojo vandens tiekimo karštam vandeniui ruošti apskaitos prietaisus, užtikrinti tvarkingą jų techninę būklę. Atkreiptinas dėmesys, kad, vadovaujantis Šilumos ūkio įstatymo 1 straipsnio 1 dalimi, šis įstatymas reglamentuoja šilumos ūkio valstybinį valdymą, šilumos ūkio subjektų veiklą, jų santykius su šilumos vartotojais, tarpusavio ryšius ir atsakomybę. Kaip matyti, geriamojo vandens tiekėjo pareigų nustatymas nėra Šilumos ūkio įstatymo reguliavimo dalykas. Geriamojo vandens tiekėjo pareigos turi būti apibrėžtos Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatyme, kuris reglamentuoja asmenų santykius, atsirandančius tiekiant geriamąjį vandenį, tvarkant nuotekas, kad būtų užtikrinta abonentų, geriamojo vandens tiekėjų ir nuotekų tvarkytojų, nuotekų tvarkymo paslaugas teikiančių asmenų teisėtų interesų apsauga ir ginamos vartotojų teisės (Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 2 straipsnis), ir kuris šiuo metu nenumato tokios geriamojo vandens tiekėjo pareigos. Atsižvelgdami į tai, siūlome suderinti Šilumos ūkio įstatymo ir Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo nuostatas tarpusavyje ir geriamojo vandens tiekėjo pareigas, susijusias su geriamojo vandens karštam vandeniui ruošti tiekimu, reglamentuoti Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatyme.

8. Projektu keičiamo Šilumos ūkio įstatymo 15 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad *„Butų ir kitų patalpų savininkai atsiskaito su šilumos ir geriamojo vandens tiekėjais už karšto vandens ruošimui suvartotus šilumą ir geriamąjį vandenį, juos paskirstydami pagal Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos rekomenduojamus ar su ja suderintus šilumos paskirstymo metodus, remdamiesi jų butuose ir kitose patalpose įrengtų karšto vandens apskaitos prietaisų rodmenimis. Šiuo atveju karšto vandens apskaitos prietaisai yra laikomi atsiskaitomaisiais geriamojo vandens apskaitos prietaisais, juos įrengia, prižiūri ir tvarkingą techninę būklę užtikrina geriamojo vandens tiekėjas, jeigu butų ir kitų patalpų savininkai nenutaria kitaip.“*

Atkreipiame dėmesį, kad šilumos paskirstymo metodai numato šilumos, suvartotos pastate, o ne geriamojo vandens paskirstymo principus. Atsiskaitymo už patiektą geriamąjį vandenį paslaugas sąlygas ir tvarką, abonto ir vartotojo atsiskaitymą už patiektą geriamąjį vandenį reglamentuoja Atsiskaitymo už patiektą geriamąjį vandenį ir suteiktas nuotekų tvarkymo paslaugas tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. sausio 31 d. nutarimu Nr. 127 „Dėl Atsiskaitymo už patiektą geriamąjį vandenį ir suteiktas nuotekų tvarkymo paslaugas tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Aprašas). Atsižvelgdami į tai bei įvertinę, kad nepaskirstytam geriamajam vandeniui paskirstyti pagal butų naudingąjį plotą nėra tikslinga rengti tvarkos, siūlome numatyti, kad nepaskirstytas geriamasis vanduo karštam vandeniui ruošti paskirstomas Aprašo nustatyta tvarka.

Pažymėtina ir tai, kad siūlomoje nuostatoje nurodoma, jog šilumą ir geriamąjį vandenį turi paskirstyti patys vartotojai pagal Komisijos rekomenduojamus ar su ja suderintus šilumos paskirstymo metodus. Pirma, pagal minėtus metodus yra paskirstoma tik šilumos energija, todėl geriamojo vandens paskirstymo aspektu ši nuostata yra nekorektiška. Antra, minėta siūlomos nuostatos formuluotė taip pat yra taisytina ir siekiant išvengti neaiškumo, kas atliks pastate suvartotos šilumos paskirstymą pagal Komisijos rekomenduojamus arba su ja suderintus šilumos

paskirstymo metodus bei geriamojo vandens paskirstymą nurodant konkretų subjektą ar subjektus, o ne pačius butų ir kitų patalpų savininkus. Siūlome pareigą skirstyti šilumą karštam vandeniui ruošti numatyti šilumos tiekėjui, o pareigą skirstyti geriamąjį vandenį karštam vandeniui ruošti – geriamojo vandens tiekėjui.

Vis dėlto atkreipiame dėmesį į tai, kad su geriamojo vandens karštam vandeniui ruošti apskaičiavimu, paskirstymu, nustatymu ir kt. susijusios nuostatos turėtų būti įtvirtintos Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatyme (ne Šilumos ūkio įstatyme). Atsižvelgdami į tai, siūlome įvertinti būtinybę rengti su Projekte siūlomu reglamentavimu susijusius Geriamojo vandens įstatymo pakeitimus.

Vertinant nuostatos dalį dėl karšto vandens apskaitos prietaisų įrengimo ir Projekto aiškinamajame rašte Projekto rengėjų išdėstytą poziciją, kad pastato butų ir kitų patalpų savininkai turės galimybę rinktis, ar pageidauja, kad karšto vandens apskaitos prietaisus įrengtų geriamojo vandens tiekėjas, ar valdytojas, atkreiptinas dėmesys, kad nuostata nėra pakankamai aiški. Formuluoant *„jeigu butų ir kitų patalpų savininkai nemutaria kitaip“* nesuponuoja išvados, jog butų ir kitų patalpų savininkai gali nuspręsti pavesti valdytojui įrengti karšto vandens apskaitos prietaisus, juos prižiūrėti ir užtikrinti tvarkingą techninę jų būklę. Be to, pastaruoju atveju taip pat lieka neišskus šios naujos papildomos valdytojo veiklos finansavimo klausimas, atitinkamai, abejotina, ar finansinė našta vartotojams šiuo aspektu mažės. Analogiškai, abejotina, kad dėl karšto vandens apskaitos prietaisų įrengimo pareigos perkėlimo geriamojo vandens tiekėjui sumažės finansinė našta butų ir kitų patalpų savininkams: geriamojo vandens tiekėjas patirs analogiškas apskaitos prietaisų įrengimo, priežiūros, patikros, remonto sąnaudas kaip ir bet kuris kitas subjektas, kuriam būtų pavesta vykdyti tokią veiklą. Iš minėtos nuostatos formuluoant taip pat galima daryti išvadą, kad butų ir kitų patalpų savininkai nutarti kitaip gali ir dėl karšto vandens apskaitos prietaisų paskirties – ar jie bus atsiskaitomieji, ar neatsiskaitomieji.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūlytina tobulinti Projekto 2 straipsnyje siūlomą Šilumos ūkio įstatymo 15 straipsnio 2 dalies nuostatą.

9. Projekto keičiamo Šilumos ūkio įstatymo 15 straipsnio 4 dalyje numatyta pareiga tiekėjams sutvarkyti karšto vandens apskaitą pastate. Siekdami išvengti skirtingų interpretacijų, siūlome Šilumos ūkio įstatyme įtvirtinti aiškius kriterijus, kuriais vadovaujantis būtų galima spręsti dėl tiekėjo pareigos sutvarkyti apskaitą įvykdymo.

10. Projektu keičiamo Šilumos ūkio įstatymo 15 straipsniu 4 dalyje numatyta, kad su nepaskirstytu karštu vandeniui suvartotas šilumos kiekis apskaitomas ne dažniau kaip kartą per metus. Pažymime, kad Šilumos ūkio įstatymo 12 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad visas pastate suvartotas šilumos kiekis paskirstomas vartotojams. Tai reiškia, kad visas per ataskaitinį laikotarpį suvartotas šilumos kiekis pastate sudaro balansą ir susideda iš šilumos kiekio šildymui, šilumos kiekio bendrosioms reikmėms, šilumos kiekio cirkuliacijai ir šilumos kiekio karštam vandeniui ruošti sumos. Atitinkamai, Projekte siūlomu reglamentavimu įtvirtinamos situacijos, kai per atsiskaitymo laikotarpį (mėnesį) visas pastate suvartotas šilumos kiekis nebus paskirstomas, t. y. su nepaskirstytu karštu vandeniui suvartotas šilumos kiekis bus paskirstomas kartą per metus, atitinkamai, pastate suvartotos šilumos balansas bus sudaromas tik kartą per metus. Atsižvelgdami į tai, siekdami teisinio aiškumo, siūlome tarpusavyje suderinti Projektu keičiamo Šilumos ūkio įstatymo 15 straipsnio 4 dalį su Šilumos ūkio įstatymo 12 straipsniu.

11. Atkreipiame dėmesį, kad Projektu keičiamo Šilumos ūkio įstatymo 15 straipsniu 4 dalimi siūloma su nepaskirstytu karštu vandeniui suvartotą šilumos kiekį skaičiuoti tik tuo atveju, kai vyksta karšto vandens tiekimas, o tuo atveju, kai vyksta apsirūpinimas karštu vandeniui, siūloma skaičiuoti tik su nepaskirstytu karštu vandeniui suvartotą geriamojo vandens kiekį. Pažymime, kad Šilumos ūkio įstatymo 2 straipsnio 21 dalis numato, jog nepaskirstytasis karšto vandens kiekis – viršijantis leistinas apskaitos prietaisų paklaidas skirtumas tarp geriamojo vandens karštam vandeniui paruošti kiekio, išmatuoto daugiabučio namo įvade, ir butų karšto vandens skaitiklių rodmenų sumos. Atsižvelgdami į tai, siūlome tikslinti minėtoje dalyje įtvirtintą teisinį reglamentavimą, numatant galimybę skirstyti su nepaskirstytu karštu vandeniui suvartotą šilumos kiekį ir tuo atveju, kai vartotojai apsirūpina karštu vandeniui, kadangi su nepaskirstytu karštu

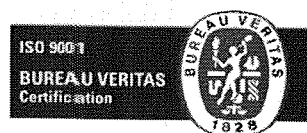
vandeniui suvartotas šilumos kiekis susidaro nepriklausomai nuo to, ar karštas vanduo tiekiamas kaip galutinis produktas, ar vartotojai atskirai perka šilumą ir geriamąjį vandenį karštam vandeniui ruošti. Nepatikslinus siūlomo teisinio reglamentavimo, atsiranda galimybė piktnaudžiauti (vartotojai nedeklaruos suvartotų karšto vandens kiekių, atitinkamai nebus mokama už susidarantį su nepaskirstytu karštu vandeniui suvartotą šilumos kiekį) ir su šilumos tiekėjų nebus atsiskaitoma už suteiktas paslaugas.

12. Atkreipiame dėmesį, kad įstatymuose vartojama ne „šalto vandens“, o „geriamojo vandens“ sąvoka. Siūlome Projekte vietoj sąvokos „šaltas vanduo“ vartoti „geriamojo vandens“ sąvoką.

13. Projekto 4 straipsnyje numatyta, kad *„Karšto vandens tiekėjas arba šio įstatymo 15 straipsnio 2 dalyje nustatytu atveju esamas tiekėjas įrengia vartotojo bute ar kitose patalpose karšto vandens apskaitos prietaisus tiekimo–vartojimo ribos vietoje“*. Taisytina siūlomos nuostatos formuluotės dalis *„arba šio įstatymo 15 straipsnio 2 dalyje nustatytu atveju esamas tiekėjas“* vertinant pasiūlymus dėl 15 straipsnio 2 dalies pakeitimo, pagal kuriuos 15 straipsnio 2 dalis nenustatys atvejų, kada esamas tiekėjas privalo įrengti vartotojo bute ar kitose patalpose karšto vandens apskaitos prietaisus tiekimo–vartojimo ribos vietoje. Taip pat siūlome tikslinti Projekto 4 straipsniu keičiamo Šilumos ūkio įstatymo 16 straipsnio 4 dalies sakinį *„Šių apskaitos prietaisų rodmenys naudojami atsiskaityti su karšto vandens ar geriamojo vandens tiekėjais už karštam vandeniui paruošti suvartotą geriamojo vandens kiekį, taip pat šilumos kiekiui, suvartotam su karštu vandeniui, paskirstyti buitiniams šilumos vartotojams“*, aiškiai numatant, už kokius susidariusius nepaskirstytus kiekius su koku tiekėju atsiskaitoma.

14. Pabrėžtina, kad jei Projekto kontekste karštas vanduo pastatui netiekiamas, t. y. nėra karšto vandens tiekėjo, tačiau karšto vandens tiekėjas, vykdydamas šiuo metu įtvirtintą įstatymais nustatytą pareigą įrengti karšto vandens apskaitos prietaisus, juos yra įrengęs, tiek geriamojo vandens tiekėjui, tiek pastato butų ir kitų patalpų savininkams būtų ekonomiškai naudinga, jei minėtus apskaitos prietaisus geriamojo vandens tiekėjas perimtų iš karšto vandens tiekėjo, o ne imtųsi įrengti naujus. Geriamojo vandens tiekėjui neperimant karšto vandens tiekėjo jau įrengtų karšto vandens apskaitos prietaisų, karšto vandens tiekėjui liktų nepadengti karšto vandens apskaitos prietaisų įrengimo, o galimai ir priežiūros, remonto, patikros ir kt. kaštai, o tai neišvengiamai sukurtų naują problemą dėl tokių kaštų padengimo būdų. Todėl siūlome pildyti Projektą įgyvendinančiomis nuostatomis, numatančiomis, kaip bus perimami šiuo metu karšto vandens tiekėjų, kurie įgyvendinus Projektą nevykdys karšto vandens tiekimo veiklos, įrengti karšto vandens apskaitos prietaisai (pvz., išperkami už likutinę vertę ar pan.), kam tokiu atveju bus mokamas karšto vandens apskaitos prietaisų aptarnavimo mokestis (karšto vandens tiekėjui, kuri įrengė apskaitos prietaisą ir nebevykdys karšto vandens tiekimo veiklos, ar geriamojo vandens tiekėjui, kuris perims karšto vandens apskaitos prietaisų priežiūros veiklą).

- A. Prokopjeva, tel. (8 5) 239 7821, el. p. aleksandra.prokopjeva@regula.lt
S. Grabauskaitė, tel. (8 5) 213 0342, el. p. sandra.grabauskaite@regula.lt

DETALŲS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija 188706554, Verkių g. 25C-1, Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL PASIŪLYMŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠILUMOS ŪKIO ĮSTATYMO NR. IX-1565 2 IR 15 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTUI
Dokumento registracijos data ir numeris	2019-01-29 Nr. R2-(TTA)-250
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Inga Žilienė, Komisijos pirmininkė
Sertifikatas išduotas	INGA ŽILIENĖ, Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2019-01-29 16:55:57 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2019-01-29 16:56:10 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-B, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM LT
Sertifikato galiojimo laikas	2018-09-25 09:00:10 – 2021-09-24 09:00:10
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avilys, Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija, i.k. 188706554 LT", sertifikatas galioja nuo 2018-12-27 14:15:33 iki 2021-12-26 14:15:33
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento priedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Dokumentų valdymo sistema Avilys, versija 3.4.37
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. META-INF/signatures/signatures1.xml#SignatureElem_0: Sertifikato (subjektas: Dokumentų valdymo sistema Avilys, galioja nuo: 2018-12-27 14:15:33) kelio tikrinimas nesėkmingas. Nepavyko gauti informacijos apie sertifikato atšaukimą (naudojant OCSP(http://ocsp2.rcsc.lt/ocspresponder.rcsc) : Negautas atsakymas iš OCSP serviso adresu „ http://ocsp2.rcsc.lt/ocspresponder.rcsc “.).
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2019-01-29 16:57:30 Dokumentų valdymo sistema Avilys

DĖL APSIRŪPINIMO KARŠTU VANDENIU TEISINIO REGULIAVIMO TOBULINIMO

Lietuvos vandens tiekėjų asociacija (toliau – Asociacija), susipažinusi su Lietuvos Respublikos Seimo Energetikos ir darnios plėtros komisijos 2019 m. sausio 30 d. sprendimu sudarytos tarpinstitucinės darbo grupės nagrinėjamu Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo IX-1565 2 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu (projekto Nr. XIIIP-1651(2) (toliau – Projektas), informuoja, kad Projekto nuostatomis nepritaria.

Asociacija ne kartą yra išsakiusi problemas, su kuriomis susiduria geriamojo vandens tiekėjai, tiekdami geriamąjį vandenį karštam vandeniui ruošti. Toliau pateikiami teisminės praktikos pavyzdžiai rodo, jog problemos dažniausiai kyla, kai geriamasis vanduo karštam vandeniui ruošti yra tiekiamas į daugiabučių namų karšto vandens ruošimo įrenginius ir nėra karšto vandens tiekėjo (ar šilumos tiekėjas vengia vykdyti karšto vandens tiekėjo funkcijas).

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2003 m. gegužės 12 d. nutartyje, priimtoje civilinėje byloje 257-oji DNSB v. UAB „Vilniaus vandenys“ ir UAB „Vilniaus energija“, nustatė tai, kad UAB „Vilniaus energija“ yra karšto vandens tiekėjas. Teismas nurodė, kad *tas ūkio subjektas, kuris parduoda (tiekia) šilumos energiją šildymui ir karštam vandeniui paruošti gyventojams, yra šilumos energijos (karšto vandens) pardavėjas*. Tokia išvada nutartyje grindžiama tuo, kad UAB „Vilniaus energija“, parduodama gyventojams šilumos energiją, šiai prievolei vykdyti pasitelkia ir kitus asmenis (taip pat ir UAB „Vilniaus vandenys“) nėra pagrindas daryti išvadą, kad UAB „Vilniaus vandenys“ yra šilumos energijos (karšto vandens) pardavėjas. Pagal CK 6.38 straipsnio 4 dalį, jeigu skolininkas, vykdydamas prievolę, naudojasi kitų asmenų pagalba, tai prieš kreditorių už tinkamą prievolės įvykdymą lieka atsakingas pats skolininkas (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2003 m. gegužės 12 d. nutartis byloje 257-oji DNSB v. UAB „Vilniaus vandenys“, UAB „Vilniaus energija“, bylos Nr. 3K-3-579/2003 m., „Teismų praktika“ Nr. 20*).

Viename ryškiausių ginčų tarp vandens ir šilumos tiekėjų buvo priimta Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2006 m. vasario 15 d. nutartis civilinėje byloje UAB „Vilniaus vandenys“ v. UAB „Švenčionių energija“, kurioje kasacinis teismas, aiškindamas 2003 m. Šilumos ūkio įstatymo nuostatas, nurodė, kad siekiant užtikrinti 2003 m. Šilumos įstatymo 1 straipsnio 2 dalies 1 punkte įtvirtintą patikimo ir kokybiško šilumos patiekimo vartotojams tikslo įgyvendinimą, tuo atveju, kai nėra sąlygų realizuoti 2003 m. Šilumos ūkio įstatymo 3 straipsnio 3 dalies nuostatas ir sudaryti vartotojams galimybę pasirinkti karšto vandens tiekėją, **įstatymas, nors ir netiesiogiai, įpareigoja šilumos tiekėją tiekti vartotojams ne tik šilumą, bet ir karštą vandenį**. Tuo atveju, kai šilumos tiekėjas yra ir karšto vandens tiekėjas, karštas vanduo vartotojams yra tiekiamas pagal karšto vandens vartojimo pirkimo-pardavimo sutartis (2003 m. Šilumos ūkio įstatymo 2 straipsnio 7 dalis. Šilumos pirkimo-pardavimo sutarčių su būtinais šilumos vartotojais standartinių sąlygų, patvirtintų Ūkio ministro 2003-07-10 įsakymu Nr. 4-289, 26 punktą) (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2006 m. vasario 15 d. nutartis civilinėje byloje UAB „Vilniaus vandenys“ v. UAB „Švenčionių energija“, bylos Nr. 3K-3-119/2006, „Teismų praktika“, Nr. 25*).

Atsižvelgdamas į paminėtą teisės aiškinimo taisyklę, Lietuvos Respublikos Seimas priėmė 2009 m. gegužės 12 d. įstatymą Nr. XI-250 ir ŠŪĮ 15 straipsnio 2 dalyje įtvirtino, kad, **„kol vartotojai pasirenka karšto vandens tiekėją arba apsirūpinimo karštu vandeniu būdą, karšto vandens tiekėjas yra šilumos tiekėjas**. Karšto vandens apskaitos prietaisus daugiabučio namo butuose ir kitose

patalpose įrengia, prižiūri ir jų patikrą atlieka karšto vandens tiekėjas, jeigu iki šio įstatymo įsigaliojimo sudarytose karšto vandens apskaitos prietaisų įrengimo, priežiūros ir patikros daugiabučio namo butuose ir kitose patalpose sutartyse nenumatyta kitaip.“

Nepaisant paminėtos įstatymo nuostatos, šilumos tiekėjai vengė vykdyti karšto vandens tiekėjų funkcijas. Dėl to teismuose buvo sprendžiama keletas ginčų tiek dėl atsiskaitymų už karštam vandeniui ruošti patiektą geriamąjį vandenį, tiek dėl geriamojo vandens karštam vandeniui ruošti tiekimo sutarčių pakeitimo. Nagrinėjant vieną šių ginčų buvo priimta Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. lapkričio 4 d. nutartis civilinėje byloje UAB „Dzūkijos vandenys“ v. UAB „Litesko“, kurioje kasacinis teismas vadovavosi paminėta Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2006 m. vasario 15 d. nutartimi civilinėje byloje UAB „Vilniaus vandenys“ v. UAB „Švenčionių energija“, bylos Nr. 3K-3-119/2006, ir nurodė, kad „**šioje nutartyje žemesnės instancijos teismų išvados, kad šilumos tiekėjas yra ir karšto vandens tiekėjas, pripažintos pagrįstomis, o sprendimai – teisėtais.** Nagrinėjama byla savo aplinkybėmis yra panaši į tą bylą, kurioje priimta nurodyta Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis. Taigi teismų praktika tokios kategorijos bylose jau yra atitinkamai formuojama. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2007-10-24 nutarime konstatavo, kad (analogiškos) bylos turi būti sprendžiamos taip pat, t. y. jos turi būti sprendžiamos ne sukuriant naujus teismo precedencius, konkuruojančius su esamais, bet paisant jau įtvirtintų. Bendrosios kompetencijos teismų praktika atitinkamų kategorijų bylose turi būti koreguojama ir nauji teismo precedentai tų kategorijų bylose gali būti kuriami tik tada, kai tai yra neišvengiamai, objektyviai būtina, konstituciškai pagrindžiama ir pateisinama. Teisėjų kolegija mano, kad nėra būtinybės koreguoti ar kurti naujos teismų praktikos.“ (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. lapkričio 4 d. nutartis civilinėje byloje UAB „Dzūkijos vandenys“ v. UAB „Litesko“, bylos Nr. 3K-3-530/2008*).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. spalio 14 d. nutartyje civilinėje byloje UAB „Vilniaus vandenys“ v. UAB „Vilniaus energija“, bylos Nr. 3K-3-435/2014 (S) aiškinamas antrasis apsirūpinimo karštu vandeniu būdas (be karšto vandens tiekėjo dalyvavimo) ir nurodoma, jog „**Dėl geriamojo vandens tiekimo karštam vandeniui ruošti daugiabučiuose namuose techninės ir teisinės specifikos daugiabučio namo savininkai turėjo pasirinkti ir įgalioti atstovą, kuris su teikiamų paslaugų teikėjais pasirašytų atitinkamas sutartis, būtų atsakingas už šilumos ir geriamojo vandens paskirstymą ir išlaidų daugiabučio namo butų savininkams apmokėti išdalijimą, taip pat pakeisti sudarytas šilumos ir karšto vandens tiekimo sutartis, sudaryti naujas sutartis su vandens tiekėju, karšto vandens sistemos prižiūrėtoju** (Taisyklių 361, 362 punktai). Dėl to apeliacinės instancijos teismas padarė pagrįstą išvadą, kad gyventojų sprendimui pasirinkti 2-ąjį apsirūpinimo karštu vandeniu būdą įgyvendinti CK 6.384 straipsnio 1 dalies nuostata netaikytina“ (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. spalio 14 d. nutartis civilinėje byloje UAB „Vilniaus vandenys“ v. UAB „Vilniaus energija“, bylos Nr. 3K-3-435/2014 (S)*).

Atsižvelgdami į paminėtus Lietuvos Aukščiausiojo Teismo išaiškinimus, manome, jog, siekiant užkirsti kelią ginčams tarp vandens ir šilumos tiekėjų bei užtikrinant buitinių vartotojų teises, turėtų būti atsisakyta apsirūpinimo karštu vandeniu būdo, kai šilumos karštam vandeniui ruošti pirkimas iš šilumos tiekėjo, o geriamojo vandens karštam vandeniui ruošti pirkimas iš geriamojo vandens tiekėjo, t. y. apsirūpinimo karštu vandeniu būdo, kai nėra karšto vandens tiekėjo (toliau – antras apsirūpinimo karštu vandeniu būdas arba antras būdas).

Šiuo metu galiojančio Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo (toliau – ŠŪĮ) 2 str. 2 dalyje apsirūpinimo karštu vandeniu būdas apibrėžiamas kaip centralizuotai paruošto karšto vandens pirkimas iš karšto vandens tiekėjo arba šilumos karštam vandeniui ruošti pirkimas iš šilumos tiekėjo, o geriamojo vandens karštam vandeniui ruošti pirkimas iš geriamojo vandens tiekėjo, arba individualus karšto vandens ruošimas jo vartojimo vietoje, naudojant kitus energijos šaltinius (dujas, elektrą, kietąjį kurą) geriamajam vandeniui pašildyti iki higienos normomis nustatytos temperatūros.

Primintina tai, kad Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (toliau – VKEKK) dar 2008 m. balandžio 18 d. rašte Nr. R2-481 nurodė tokius pagrindinius karšto vandens tiekimo organizavimo būdus, kai nėra karšto vandens tiekėjo, trūkumus:

- 1) neskaidri karšto vandens kainodara bei sudaromos prielaidos kryžminiam karšto vandens tiekimo veiklos subsidijavimui;
- 2) neužtikrinama karšto vandens vartotojų teisių apsauga;
- 3) neužtikrinamas kitų su karšto vandens tiekimu susijusių teisės aktų reikalavimų įgyvendinimas. Paminėtame rašte, be kita ko, VKEKK pažymėjo, kad **dėl šios priežasties geriamojo vandens tiekėjai kasmet patiria milijoninių nuostolių.**

Taigi apsirūpinimo karštu vandeniu būdo, kai nėra karšto vandens tiekėjo, trūkumai yra akivaizdūs.

Pastebėtina, jog karštas vanduo – iš geriamojo vandens paruoštas, pašildant jį iki higienos normomis nustatytos temperatūros, vanduo (ŠUĮ 2 str. 11 d.). Analogiška nuostata įtvirtinta Lietuvos higienos normoje HN 24:2017 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“, patvirtintoje Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. liepos 23 d. įsakymu Nr. V-455 (2017 m. spalio 25 d. įsakymo Nr. V-1220 redakcija), kuri nustato skirtingus saugos ir kokybės reikalavimus geriamam vandeniui ir naudojamam buityje karštam vandeniui. Šios higienos normos 38 punktas įtvirtina, kad naudojamas buityje karštas vanduo turi būti ruošiamas iš šios higienos normos reikalavimus atitinkančio geriamojo vandens. Sušildžius geriamąjį (šaltą) vandenį iki higienos normomis nustatytos temperatūros, geriamas (šaltas) vanduo tampa nauja preke – karštu vandeniu, kurį toliau galima pristatyti vartotojams. Taigi, **karštas vanduo yra prekė, kurią turi pagaminti tiekėjas ir ją patiekti vartotojams**. Mūsų įsitikinimu, visais atvejais, kai yra pasirenkamas centralizuotai paruošto karšto vandens apsirūpinimo būdas, turi būti ir karšto vandens tiekėjas. Jei vartotojai neturi galimybės pasirinkti karšto vandens tiekėją, jo pareigos turėtų tekti šilumos tiekėjui.

Jeigu nebūtų atsisakyta antro apsirūpinimo karštu vandeniu būdo, tuomet turėtų būti detalčiai sureguliuotos šį būdą pasirinkusių vartotojų teisės ir pareigos, kurias lemia geriamojo vandens tiekimo karštam vandeniui ruošti daugiabučiuose namuose techninė specifiika.

Kaip paminėta, geriamojo vandens tiekimo karštam vandeniui ruošti daugiabučiuose namuose ne tik teisinę, bet ir techninę specifiką akcentavo Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2014 m. spalio 14 d. nutartyje civilinėje byloje UAB „Vilniaus vandenys“ v. UAB „Vilniaus energija“, bylos Nr. 3K-3-435/2014 (S), kurioje kasacinis teismas nurodė, jog „Dėl geriamojo vandens tiekimo karštam vandeniui ruošti daugiabučiuose namuose techninės ir teisinės specifikos daugiabučio namo savininkai turėjo pasirinkti ir įgalioti atstovą, kuris su teikiamų paslaugų teikėjais pasirašytų atitinkamas sutartis, būtų atsakingas už šilumos ir geriamojo vandens paskirstymą ir išlaidų daugiabučio namo butų savininkams apmokėti išdalijimą, taip pat pakeisti sudarytas šilumos ir karšto vandens tiekimo sutartis, sudaryti naujas sutartis su vandens tiekėju, karšto vandens sistemos prižiūrėtoju.“.

Pastebėtina tai, kad apsirūpinimo karštu vandeniu antro būdo esmė lemia tai, kad į karšto vandens ruošimo įrenginius patiekto geriamojo vandens karštam vandeniui kiekio paskirstymo konkretiems karšto vandens vartotojams pareiga tenka patiems šį būdą pasirinkusiems vartotojams, kurie šią pareigą įgyvendina per jiems teisėtai atstovaujantį valdytoją, kaip tai apibrėžia Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių, patvirtintų Energetikos ministro 2010 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. 1-297, 193.2.2 punktas (pagal ankstesnę numeraciją – 185.2.2 punktas).

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, išnagrinėjęs norminę administracinę bylą, 2011 m. gruodžio 15 d. sprendime nurodė, kad „Pareiškėjas, kaip minėta, kelia klausimą dėl ginčijamo teisinio reguliavimo ta apimtimi, kuria, pasak pareiškėjo, vartotojų pasirinkimo apsirūpinti karštu vandeniu 2-uoju būdu įgyvendinimas siejamas su tokiais sąlygomis, kaip privalomas įgalioto asmens (tarpininko) tarp vartotojo ir geriamojo vandens bei šilumos geriamajam vandeniui pašildyti tiekėjų paskyrimas, taip pat atitinkamų sutarčių su šilumos bei geriamojo vandens tiekėjais sudarymas per įgaliotą asmenį. Taigi darytina išvada, jog šiuo aspektu keliamas klausimas dėl Taisyklių 145, 185 punktų, bei tam tikru aspektu 233 punkto teisėtumo. Tačiau vertinant šias nuostatas nurodyta apimtimi, akivaizdu, jog jos skirtos nustatyti vartotojų teisės apsirūpinti karštu vandeniu nurodytu būdu įgyvendinimo tvarką. Taigi šiose Taisyklių nuostatose ta apimtimi, kuria nustatoma, jog santykiuose su šilumos bei geriamojo vandens tiekėjais karšto vandens vartotojus atstovauja jų įgaliotas atstovas, yra įtvirtinti šios vartotojų teisės įgyvendinimo procesiniai (procedūriniai) aspektai, todėl šie reikalavimai negali būti vertinami kaip nustatytos papildomos sąlygos asmenims, siekiantiems įgyvendinti savo teisę apsirūpinti karštu vandeniu nurodytu būdu, kurios gali būti įtvirtintos tik įstatymu. Kartu pastebėtina, jog šis teisinis reguliavimas yra skirtas aiškiai apibrėžti ir detalizuoti, kokius veiksmus privalo atlikti vartotojai, teisės aktų nustatyta tvarka priėmę sprendimą apsirūpinti karštu vandeniu 2-uoju būdu. Taigi nėra jokio teisinio pagrindo ginčijamo teisinio reguliavimo vertinti kaip konkuruojančio su įtvirtintuoju Šilumos ūkio įstatymo 2 straipsnio 2 dalyje bei 15 straipsnyje, kadangi minėtos įstatymo nuostatos įtvirtina pagrindinius apsirūpinimo karštu vandeniu nurodytu būdu principus (apibrėžia šį būdą), tačiau šio būdo įgyvendinimo nedetalizuoja. Savo ruožtu, vertinant jau minėtus Energetikos ministerijos įgaliojimus energetikos, inter alia šilumos ūkio srityje, akivaizdu, jog būtent minėtai institucijai yra pavesti įgaliojimai, taigi ne tik teisė, bet ir pareiga, nustatyti procesinius (procedūrinius) vartotojų sprendimo apsirūpinti karštu vandeniu 2-uoju būdu įgyvendinimo aspektus.

Vertinant Taisyklių 185.2.1 ir 185.2.2 punktus tuo aspektu, jog juose numatyta pareiga vartotojams (juos teisėtai atstovaujančiam asmeniui) su šilumos tiekėju bei geriamojo vandens tiekėju sudaryti sutartis dėl atitinkamai šilumos bei geriamojo vandens karštam vandeniui ruošti pirkimo, pastebėtina, jog šis reikalavimas išplaukia iš Energetikos įstatymo 12 straipsnio 6 dalyje įtvirtintos bendros nuostatos, jog energetikos įmonių tarpusavio santykiai, taip pat santykiai su energetikos išteklių ar energijos vartotojais grindžiami sutartimis.

Todėl atsižvelgiant į nurodytus argumentus, darytina išvada, jog Taisyklių 145, 185 bei 233 punktai ta apimtimi, kuria nustatoma, jog vartotojus, priėmusius sprendimą apsirūpinti karštu vandeniu 2-uoju karšto vandens tiekimo būdu, santykiuose su šilumos bei geriamojo vandens tiekėjais atstovauja bei sutartis su šilumos bei geriamojo vandens tiekėjais sudaro jų įgaliotas asmuo, neprieštarauja Šilumos ūkio įstatymo 2 straipsnio 2 daliai bei 15 straipsniui. Išplėstinė teisėjų kolegija pažymi, jog pareiškėjo nurodytuose Energetikos įstatymo 12 straipsnio 1 dalies antrajame sakinyje bei Geriamojo vandens ir nuotekų tvarkymo įstatymo 23 straipsnio 1 dalies ketvirtajame sakinyje yra reguliuojami santykiai, susiję su šilumos bei geriamojo vandens tiekimu (atsiskaitymu už juos), kai šiluma bei geriamasis vanduo, kaip galutinis produktas, yra tiekiami daugiabučiuose namuose gyvenantiems vartotojams – tokiais atvejais, kaip seka iš minėtų įstatymų nuostatų, šilumos bei geriamojo vandens tiekimo-vartojimo riba (pirkimo-pardavimo vieta) yra butai. Tačiau nagrinėjamu atveju ginčijamose Taisyklių nuostatose yra reguliuojami teisiniai santykiai, susiję su šilumos bei geriamojo vandens, kaip sudėtinių dalių karštam vandeniui ruošti, tiekimu bei atsiskaitymu už juos – šiuo atveju šiluma bei geriamasis vanduo karštam vandeniui ruošti nėra patiekiamas betarpiškai vartotojams, nes vartotojams (butams) yra patiekiamas kokybiškai kitas produktas – karštas vanduo. Taigi darytina išvada, jog pareiškėjo nurodytos Energetikos įstatymo 12 straipsnio 1 dalies bei Geriamojo vandens ir nuotekų tvarkymo įstatymo 23 straipsnio 1 dalies nuostatos reguliuoja kitus, nei įtvirtinta ginčijamose Taisyklių nuostatose, teisinius santykius. Todėl pripažintina, jog Taisyklių 185.2.1 ir 185.2.2 punktai nurodyta apimtimi neprieštarauja Energetikos įstatymo 12 straipsnio 1 daliai bei Geriamojo vandens ir nuotekų tvarkymo įstatymo 23 straipsnio 1 daliai. Kita vertus, įvertinus šioje norminėje administracinėje byloje aktualaus apsirūpinimo karštu vandeniu būdo specifiką, būtinybė atsiskaityti už šilumą bei geriamąjį vandenį karštam vandeniui ruošti pagal atitinkamus skaitiklius, įrengtus prieš karšto vandens ruošimo įrenginį, išplaukia iš pačios šio apsirūpinimo karštu vandeniu būdo esmės, todėl ginčijamas teisinis reguliavimas nurodyta apimtimi negali būti pripažintas prieštaraujančiu ir Šilumos ūkio įstatymo 15 straipsnio 1 daliai.“ (*Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2011 m. gruodžio 15 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. I-442-18/2011*).

Paminėtos administracinio teismo išvados leidžia daryti išvadą, jog, teisėtas ir pagrįstas šiuo metu galiojantis teisinis reguliavimas, nustatantis, jog antrą būdą pasirinkusiems vartotojams jų santykiuose su šilumos bei geriamojo vandens tiekėjais atstovauja bei sutartis su šilumos bei geriamojo vandens tiekėjais sudaro jų įgaliotas asmuo.

Tai, kad šiuo metu yra numatyta vartotojų teisė daugiabučiuose namuose pasirinkti antrą apsirūpinimo karštu vandeniu būdą, kai nėra karšto vandens tiekėjo, tačiau teisės aktuose detalios nėra sureglamentuota valdytojų (daugiabučių namų savininkų bendrijų, bendro naudojimo objektų administratorių ar jungtinės veiklos sutartimi įgaliotų asmenų) įgalinimai vartotojams apsirūpinant karštu vandeniu antru būdu, sąlygoja ginčų kilimą tarp vartotojų ir šilumos ir (ar) geriamojo vandens tiekėjų, taip pat ir tiekėjų tarpusavio ginčus. Siekiant to išvengti, būtina arba atsisakyti antro apsirūpinimo karštu vandeniu būdo, arba detalios sureguliuoti, kaip vartotojai, atsisakę karšto vandens tiekėjo dalyvavimo apsirūpinimo karštu vandeniu procese, įvykdys karšto vandens tiekėjo pareigas: pareigą skirstyti daugiabučių namų karšto vandens ruošimo įrenginiuose pagamintą karštą vandenį apmokėjimui konkrečioms butų savininkams (karšto vandens vartotojams), pareigą įrengti butų karšto vandens apskaitos prietaisus, užtikrinti jų atitikimą Metrologijos įstatymų reikalavimams, užtikrinti karšto vandens teisės aktų nustatytą kokybę ir kt..

Manytina, jog, vartotojams pasirinkus apsirūpinimo karštu vandeniu antrą būdą, daugiabučių namų karšto vandens ruošimo įrenginiuose pagamintą karštą vandenį apmokėjimui konkrečioms butų savininkams (karšto vandens vartotojams) turi paskirstyti (išdalinti apmokėjimui) jiems teisėtai atstovaujantis valdytojas. Norime pažymėti tai, kad vartotojams pasirinkus antrą apsirūpinimo karštu vandeniu, geriamojo vandens tiekėjai neprivalo skirstyti vartotojams skirtumą tarp vartotojų deklaruoto karšto vandens kiekio bei geriamojo vandens apskaitos prietaiso, įrengto prieš karšto vandens ruošimo įrenginius, parodomų.

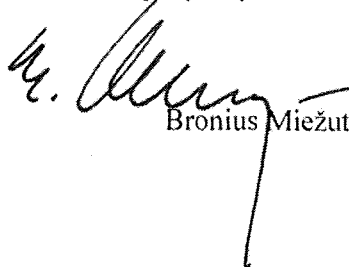
Vadovaujantis Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo (redakcija nuo 2014 m. lapkričio 1 d., analogiškos nuostatos numatytos ir redakcijoje nuo 2019 m. gegužės 2 d.) 35 str. 2 dalimi, karštam vandeniui ruošti patiekto geriamojo vandens kiekis nustatomas pagal pastatą prieš karšto vandens ruošimo įrenginius įrengto atsiskaitomojo geriamojo vandens apskaitos prietaiso rodmenis. Kai geriamasis vanduo tiekiamas karštam vandeniui ruošti daugiabučio namo karšto vandens ruošimo įrenginiuose, geriamojo vandens pirkimo ir pardavimo vieta yra atsiskaitomasis geriamojo vandens apskaitos prietaisas, įrengtas pastate prieš karšto vandens ruošimo įrenginius. To paties straipsnio 3 dalis įtvirtina, kad atsiskaitomuosius geriamojo vandens apskaitos prietaisus pirkimo ir pardavimo vietose įrengia ir naudoja geriamojo vandens tiekėjas ir nuotekų tvarkytojas savo lėšomis. Atsiskaitomųjų geriamojo vandens apskaitos prietaisų įsigijimo, įrengimo, eksploatavimo ir patikros sąnaudų įtraukiamos į geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų kainą. Analogišką geriamojo vandens tiekėjo pareigą įrengti atsiskaitomąjį apskaitos prietaisą pastate prieš karšto vandens ruošimo įrenginius nustato ŠŪĮ 15 str. 1 d..

Taigi vartotojams pasirinkus apsirūpinimo karštu vandeniu antrą būdą, geriamojo vandens tiekėjų pareigos baigiasi atsiskaitomojo geriamojo vandens apskaitos prietaiso įrengimu pastate prieš karšto vandens ruošimo įrenginius. Pagal šio atsiskaitomojo prietaiso rodmenis turi būti atsiskaityta su geriamojo vandens tiekėju. Jokių kitų sąnaudų, susijusių su karšto vandens skirstymu ir surinkimu pagal karšto vandens apskaitos prietaisus, geriamojo vandens tiekėjai neturi patirti. Priešingu atveju būtų sudarytos prielaidos kryžminiam karšto vandens tiekimo veiklos subsidijavimui, kadangi karšto vandens tiekimo sąnaudų būtų perkeltos visiems geriamojo vandens vartotojams, įskaitant tuos, kurie nevartoja karšto vandens.

Apibendrinami išsakyti argumentus, siūlome ŠŪĮ detalai sureguliuoti karšto vandens tiekėjų (jei jo vartotojai nepasirenka ar tokios galimybės neturi, - šilumos tiekėjų) pareigas, susijusias su karšto vandens gamyba ir tiekimu vartotojams. Jei nebūtų pritarta tokiam teisinio reguliavimo pakeitimui, siūlome numatyti karšto vandens vartotojams atstovaujančio valdytojo (daugiabučių namų savininkų bendrijos, bendro naudojimo objektų administratoriaus ar jungtinės veiklos sutartimi įgalioto asmens) pareigas skirstyti daugiabučių namų karšto vandens ruošimo įrenginiuose pagamintą karštą vandenį apmokėjimui konkrečioms butų savininkams (karšto vandens vartotojams), įrengti butų karšto vandens apskaitos prietaisus, užtikrinti jų atitikimą Metrologijos įstatymų reikalavimams, užtikrinti karšto vandens teisės aktų nustatytą kokybę ir kt.

Kartu norime pastebėti, jog nuo pat privataus kapitalo įmonių atėjimo į savivaldybių šilumos ūkį 2002 metais vyko ginčai teismuose tarp privačių šilumos tiekėjų ir savivaldybių kontroliuojamų vandentvarkos įmonių. Šilumos tiekėjams pralaimėjus ginčus teismuose, jau eilę metų tie patys asmenys, prisidengdami karšto vandens vartotojų teisių gynimu, eskaluoja klausimą dėl karšto vandens tiekimo reguliavimo keitimo. Asociacijos įsitikinimu, pagrindinis šių iniciatyvų tikslas yra privačių šilumos tiekėjų vykdomą nuostolingą karšto vandens tiekimo veiklą perkelti savivaldybių valdomiems geriamojo vandens tiekėjams. Dėl to pasilieiname teisę kreiptis į kompetentingas teisėsaugos institucijas su prašymu ištirti, ar minėtų asmenų veiksmuose nėra nusikalstamos veiklos požymių.

Asociacijos prezidentas

Bronius Miežutavičius

LIETUVOS
ŠILUMOS TIEKĖJŲ
ASOCIACIJA

V. Gerulaičio g. 1
LT-08200 Vilnius
Tel. (8-5) 2667025
Faks. (8-5) 2356044
info@lsta.lt, www.lsta.lt

LR ENERGETIKOS MINISTERIJA
GAUTA

2019-03-12 Nr. 2-1048

Juridinių asmenų registras
VĮ „Registrų centras“ Vilniaus filialas
Įmonės kodas 124361985
Atsiskaitomoji sąskaita
LT27 7044 0600 0125 7217 AB SEB bankas

LR energetikos ministerijai

2019-03-12 Nr. 27

I 2019-03-05 Nr. (19.3-19)3-292

Kopija:

LR Seimo Energetikos ir darnios plėtros komisijai,

LR aplinkos ministerijai.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO TEIKIMO IŠVADOMS GAUTI

Lietuvos šilumos tiekėjų asociacija (toliau – Asociacija) susipažino su LR energetikos ministerijos parengtu ir išvadoms gauti teikiamu Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIP-1651(2)“ projektu (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projektu teikiama Lietuvos Respublikos Vyriausybės išvada dėl Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 2 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIP-1651(2) (toliau – Įstatymo projektas), kuria siūloma nepritarti Įstatymo projektui dėl Nutarimo projekte nurodytų pagrindinių priežasčių:

1. teisinis reglamentavimas apribotų šilumos vartotojui teisę ir galimybę pagal esamą namo šilumos sistemą pasirinkti jiems priimtiniausią apsirūpinimo karštu vandeniu būdą;
2. Įstatymo projektu siekiama išspręsti vartotojų apsirūpinimo geriamuoju vandeniu karštam vandeniui ruošti klausimą, o minėto klausimo reglamentavimas nėra LR šilumos ūkio įstatymo (toliau – Įstatymas) dalykas.

Vienas iš pagrindinių Įstatymo projekto tikslų yra iš esmės pakeisti karšto vandens tiekimo reglamentavimą, kai karštas vanduo tiekiamas gyventojų Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 4.85 straipsnyje nustatyta tvarka pasirinktu būdu, kai centralizuotai paruoštas karštas vanduo perkamas iš karšto vandens tiekėjo (taip vadinamas „I-asis karšto vandens apsirūpinimo būdas“). Anot Įstatymo projekto iniciatorių, siekiama pašalinti dabar esantį prieštaravimą tarp faktinės padėties daugiabučiuose namuose, kuriuose karšto vandens tiekimo nėra, ir teisinio jos neatitikimo, nustatančio, kad karštą vandenį tokiuose namuose tiekia karšto vandens tiekėjas, jeigu būtų savininkai nenutaria kitaip. Taip pat teigiama, kad karšto vandens apsirūpinimo būdas be karšto vandens tiekėjo (taip vadinamas „II-asis karšto vandens apsirūpinimo būdas“) yra pigesnis vartotojams.

LR energetikos ministerijos parengtame Nutarimo projekte nurodoma, kad „*teisinis reglamentavimas apribotų šilumos vartotojui teisę ir galimybę pagal esamą namo šilumos sistemą pasirinkti jiems priimtiniausią apsirūpinimo karštu vandeniu būdą*“. Asociacija nesutinka su tuo, kadangi Įstatymo projekto 15 str. 2 p. numatyta, kad „*Daugiabučių namų, kuriems karštas vanduo netiekiamas, valdytojai (daugiabučio namo butų ir kitų patalpų savininkų bendrija, butų ir kitų patalpų savininkų jungtinės veiklos sutarties dalyvių įgaliotas asmuo arba bendrojo naudojimo objektų administratorius) organizuoja butų ir kitų patalpų savininkų apsirūpinimą karštu vandeniu, šiam tikslui naudojant butų ir kitų patalpų savininkams bendrosios dalinės nuosavybės teise priklausančius karšto vandens ruošimo ir paskirstymo įrenginius*“.

Pastebėtina, kad LR energetikos ministerija laikosi prielaidos, jog visi šiuo metu Įstatyme reglamentuoti karšto vandens apsirūpinimo būdai yra galimi ir teisiškai įgyvendinami. Tačiau LR

energetikos ministerijai yra žinoma, kad II-asis karšto vandens apsirūpinimo būdas nėra teisiškai tinkamai reglamentuotas ir įgyvendinamas praktikoje. Tai patvirtina faktai, kad Pilietinė bendruomenė dar 2011-03-29 kreipėsi į Seimo kontrolierių, kad nedelsiant būtų imtasi konkrečių veiksmų, kad būtų apginta Įstatyme numatyta pigiausio be tarpininkų apsirūpinimo karštu vandeniu būdo pasirinkimo teisė. Kontrolierius nustatė, kad Energetikos ministerija, nustatydamą Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklėse (toliau – Taisyklės) apribojimą vartotojams patiems su šilumos bei geriamojo vandens tiekėjais sudaryti pirkimo-pardavimo sutartis ir taip įvesdama asmenį, teisėtai atstovaujantį vartotojams, kuris iš tiesų yra karšto vandens tiekėjas panaikino apsirūpinimo karštu vandeniu II-ąjį būdą, tai yra patvirtinus Taisyklės apsirūpinimo karštu vandeniu II-asis būdas sutapo su apsirūpinimo karštu vandeniu I-uojų būdu.

Dar po trejų metų 2014-10-14 Lietuvos Aukščiausiasis Teismas savo nutartyje konstatavo, kad II-asis karšto vandens apsirūpinimo būdas įgyvendinamas netinkamai.

Asociacija, įvertinusi tai, kas išdėstyta Įstatymo projekte bei Nutarimo projekte, atkreipia LR energetikos ministerijos dėmesį į tai, kad galiojančiame Įstatyme yra reglamentuoti apsirūpinimo karštu vandeniu būdai (Įstatymo 2 str. 2 p.), karšto vandens tiekimo daugiabučiuose namuose organizavimas (Įstatymo 15 str.), karšto vandens apskaitos prietaisų įrengimas (Įstatymo 16 str. 4 p.) ir t.t. Iš esmės karšto vandens ruošimas susideda iš geriamojo vandens ir šilumos, skirtos geriamojo vandens pašildymui, įsigijimo ir pristatymo vartotojams, o Įstatyme tik reglamentuojami juridinių asmenų (geriamojo vandens tiekėjo, karšto vandens tiekėjo ir šilumos tiekėjo) santykiai, funkcijos, organizaciniai klausimai. Dėl šios priežasties, Asociacijos nuomone, nėra visiškai tikslu teigti, kad geriamojo vandens (skirto karštam vandeniui ruošti) reglamentavimo klausimas nėra Įstatymo dalykas. Šilumos paskirstymas vartotojams pagal naudojimo paskirtį, apmokėjimas, šilumos ūkio subjektų veikla, jų santykiai su šilumos vartotojais, tarpusavio ryšiai ir atsakomybė ir yra Įstatymo labai aiškus dalykas, todėl Nutarimo projekte tiksliau būtų teigti, kad geriamojo vandens reglamentavimo klausimas Įstatymo apimtyje yra neatsiejamas nuo LR geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo nuostatų.

Taip pat atkreiptinas dėmesys į dabar galiojantį teisinį reglamentavimą, kai daugiabučių namų gyventojai turi sutartinius santykius su įvairiais subjektais (šilumos tiekėjas, karšto vandens tiekėjas, geriamojo vandens tiekėjas, administratorius, vidaus šildymo ir karšto vandens sistemų prižiūrėtojas), kurių atsakomybės yra dubliuojamos ar nepakankamai aiškiai reglamentuotos ir esant poreikiui sudėtinga gyventojams suprasti, kas ir už ką yra atsakingas namo viduje. Todėl Įstatymo projekto iniciatyva, praktiškai visuose daugiabučiuose, eliminuoti karšto vandens tiekėją yra teisinga nuostata. Tačiau reikia įvertinti tai, kad nuo 2009 m. karšto vandens tiekėjas namo viduje yra ir atliko tam tikras Įstatyme apibrėžtas funkcijas: įvykdyti visas savo prievolės sutvarkyti karšto vandens apskaitą tame name, įrengti karšto vandens apskaitos prietaisus butuose ir pan. Tai reiškia, kad karšto vandens tiekėjas (absoliučiai daugeliu atveju yra šilumos tiekėjas) atlikdamas numatytas pareigas tam skyrė lėšas, pavyzdžiui, karšto vandens skaitiklių butuose įrengimui ir / ar nuotolinės duomenų nuskaitymo sistemos sumontavimui ir šios lėšos (investicijos) galimai daugeliui dar nėra sugrąžintos, todėl esminės Įstatymo nuostatos, susijusios su karšto vandens tiekėjo veiklos panaikinimu, turėtų būti įvertintos, atsižvelgiant į jau atliktas, bet dar nesugrąžintas investicijas karšto vandens tiekėjui.

Atsižvelgus tai, kas išdėstyta šiame rašte, Asociacija **siūlo LR energetikos ministerijai pritarti Įstatymo projektui rengiant LR Vyriausybės išvadą dėl Įstatymo projekto nuostatų, tačiau įvertinti tai, kad:**

- 1) Įstatymo projekte **nenumatoma** jau padarytų **investicijų grąža** karšto vandens tiekėjams;
- 2) Tikslinga yra pasiūlyti skaitiklių (įvadinio šilumos apskaitos prietaiso, geriamojo vandens prieš karšto vandens ruošimo įrenginį, šalto ir karšto vandens skaitiklių butuose) rodmenų nuskaitymo

nuotoliniu būdu prievolę, o visas su apskaita susijusias sąnaudas įpareigoti padengti vartotojams VKEKK nustatyta tvarka.

- 3) Siūlytina šalto ir karšto vandens skaitiklių duomenų perdavimas turi būti atliekamas per bendrą duomenų nuotolinio perdavimo sistemą, taip minimizuojant jos įrengimo ir eksploatavimo išlaidas;
- 4) Karšto vandens tiekimo kaip veiklos nebelieka. Atskiri grupinių boilerinių atvejai sprendžiami individualiai.

Asociacijos nuomone, Įstatymo projektas yra pirmasis žingsnis link optimalios karšto vandens tiekimo tvarkos įgyvendinimo, todėl turėtų būti priimtas, o ateityje atitinkamai koreguojami poįstatyminiai teisės aktai bei susijusių įstatymų nuostatos (LR geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo), siekiant išspręsti visas likusias problemas ir neapibrėžtumus, susijusius su gyventojų aprūpinimu karštu vandeniu mažiausiomis sąnaudomis.

Prezidentas

dr. Valdas Lukoševičius

M. Paulauskas, tel. (85) 266 7096, el. p. mantas@lsta.lt